

דגם תשובות לשאלון **מינהל וכלכלה ב'**, סמל 839206, קיץ תשע"ד

השאלה	ניקוד בנק'	פתרון	ניקוד ב-%	הנחיות להערכה
1	10 6	<p>א. המבנה הארגוני המתואר באיור הוא מבנה פירמידלי שטוח. במבנה זה הארגון הוא בעל מספר קטן של דרגי סמכות. המאפיינים של מבנה מסוג זה: טווח השליטה של המנהלים רחב כיוון שמנהל אחד יכול לפקח על מספר רב של עובדים. רמת התלילות מושפעת מגודל הארגון, מהמשימות שעליו לבצע, מהטכנולוגיה שברשותו וכו'. ככל שמספר הדרגים מצומצם – מבנה הפירמידה שטוח יותר. לקבל גם מבנה ארגוני ותלול ומאפייניו.</p>	100	<p>התלמיד צריך לציין את שם הארגון ולהסביר את המאפיינים. 50% לציון שם הארגון 50% למאפיין</p>
4	4	<p>ב. מינצברג מחלק את הארגון לחמישה רבדים:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. צמרת אסטרטגית שקובעת את המדיניות ואת יעדי הארגון. 2. הדרג התיכון – שתפקידו לקשר בין הצמרת האסטרטגית לליבה המבצעת, להעביר את הוראות הביצוע ולפקח על הביצוע. 3. הסגל המינהלי – אנשי המטה, הנותנים שירות וייעוץ לביצוע פעילויות עקיפות כגון משאבי אנוש, מנהל כספים, שיווק וכו'. 4. הסגל הטכני – שתפקידו לספק שירותי תכנון, פיקוח ובקרה על תהליכי עבודה. 5. הליבה המבצעית – הדרג המבצע את העבודה. אלו הם אנשי הקו העוסקים ישירות בביצוע הפעולות הדרושות להגשמת מטרות הארגון. הם מייצרים את המוצרים או נותנים את השירותים הנדרשים מחוץ לארגון. 	100	<p>התלמיד צריך להסביר את המבנה הארגוני על-פי מינצברג. ציון חמשת המרכיבים יזכה את התלמיד במלוא הנקודות. כל מרכיב 20%</p>

דגם תשובות לשאלון **מינהל וכלכלה ב'**, סמל 839206, קיץ תשע"ד

השאלה	ניקוד בנק'	פתרון	ניקוד ב-%	הנחיות להערכה
2	10 4	<p>א. גישת המערכות</p> <p>גישת המערכות מתייחסת אל הארגון כאל מערכת חברתית כלכלית. כדי שהארגון יצליח להשיג את מטרותיו עליו לקיים יחסי גומלין עם הסביבה ולפעול כמערכת פתוחה המתאפיינת בגבולות חדירים, המשפיעים ומושפעים מהסביבה החיצונית שבה המערכת פועלת.</p> <p>- יחסי הגומלין של הארגון עם הסביבה באים לידי ביטוי בתהליך ההמרה. בתהליך זה הארגון מקבל תשומות מהסביבה. התשומות עוברות המרה, והתוצרים מוחזרים לסביבה כתפוקות.</p>	100	
	6	<p>ב. סביבות חוץ-ארגוניות והמאפיינים שלהן</p> <p>סביבה חברתית – מתייחסת למצב הסוציו-אקונומי של החברה שבה פועל הארגון, כמו: רמת ההשכלה, רמת המעורבות הפוליטית, רמת ההכנסה לנפש.</p> <p>סביבה דמוגרפית – מתייחסת למאפיינים הדמוגרפיים של הקהילה כמו: צפיפות, גיל, מין, עלייה, הגירה.</p> <p>סביבה כלכלית – הסביבה מספקת משאבים פיננסיים ואנושיים הדרושים לתפקודו של הארגון, כגון: בנקים, חברות ביטוח, ארגונים יצרניים, עובדים, לקוחות וכן מושפע מהמצב הכלכלי במשק ובעולם.</p> <p>סביבה טכנולוגית – סביבה המספקת לארגון את משאבי הידע ואת האמצעים הטכנולוגיים הדרושים לפעילותו.</p> <p>סביבה פוליטית – המערכת הפוליטית, השלטון המקומי והמרכזי, איגודים מקצועיים וקבוצות פוליטיות אחרות המשפיעות על קביעת מדיניות וחלוקת משאבים.</p> <p>סביבה פיזית/גיאוגרפית – המיקום הפיזי שבו נמצא הארגון.</p> <p>סביבה משפטית – המערכת המשפטית, חוקים, תקנות, צווים ונהלים המשפיעים על פעילות הארגון.</p> <p>סביבה בינלאומית – הארגון כחלק מ"תהליך הגלובליזציה".</p> <p>סביבת מתחרים – הארגון נמצא בסביבת ארגונים מתחרים, וחייב להתאים את עצמו אליהם.</p>	100	<p>התלמיד צריך לציין שלוש סביבות חוץ-ארגוניות ולאפיין שתיים מהן.</p> <p>20% לציון כל סביבה (3 x)</p> <p>20% לכל מאפיין (2 x)</p>

דגם תשובות לשאלון **מינהל וכלכלה ב'**, סמל 839206, קיץ תשע"ד

השאלה	ניקוד בנק'	פתרון	ניקוד ב-%	הנחיות להערכה								
3	10 6	<p>א. סביבת העובדים: סביבה זו כוללת את כל עובדי הארגון ברמות השונות, החל מחברי ההנהלה עד העובדים ברמה המבצעת. העובדים שונים זה מזה בגיל, במין, בהשכלה, בעמדות, באמונות ובצרכים.</p> <p>סביבה זו משפיעה על היכולת התפקודית של הארגון. עובדים המרוצים מעבודתם ישפיעו על הצלחת הארגון ויהיו מוכנים לתרום מעבר לנדרש כדי להשיג את מטרות הארגון.</p>	100	<p>התלמיד צריך להסביר מהי סביבת עובדים ומה השפעתה על הארגון.</p> <p>50% להסבר</p> <p>50% להשפעה</p>								
4	10 5	<p>ב. סביבה חיצונית מאיימת ובלתי-צפויה מכנה סביבה גועשת.</p> <p>בסביבה זו יש הרבה מתחרים ואין עליהם מידע, התחרות מתמדת, האיום גדול ולא ניתן לחיזוי. לדוגמה: חברות הייטק, אופטיקה, הנעלה.</p> <p>סביבות: תחרותית, דינמית</p>	100	<p>התלמיד צריך לזהות את שם הסביבה ולהסביר אותה.</p> <p>50% לציין הסביבה</p> <p>50% להסבר.</p>								
4	10 5	<p>א. סוג היחידה שעובדי הייצור משתייכים אליה היא יחידת קו. מטרתה לעסוק באופן ישיר במטרות הארגון ובמשימות שעבורן הארגון קם.</p>	100	<p>התלמיד צריך לציין את סוג היחידה ולציין מטרה אחת.</p> <p>50% לציין</p> <p>50% להסבר המטרה.</p>								
4	10 5	<p>ב. הקשר בין טווח השליטה למספר הדרגים ככל שטווח השליטה והפיקוח בארגון צר יותר, כך גדל בו מספר הדרגים ככל שטווח השליטה והפיקוח בארגון רחב כך קטן מספר הדרגים.. מספר הדרגים רב משפיע על אופי הפעולה בארגון, כיוון שהוא מחייב שימוש רב יותר באמצעי פיקוח ומעקב והקמת מערכת תקשורת להעברה מהירה של המידע.</p>	100									
5	10 6	<p>א.</p> <table border="1" data-bbox="598 1865 1222 2092"> <thead> <tr> <th>המאפיין</th> <th>הקריטריון</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>הפקת רווחים</td> <td>מטרות הארגון</td> </tr> <tr> <td>הבעלים או בעלי המניות</td> <td>קובעי המטרות</td> </tr> <tr> <td>הון פרטי של הבעלים, הכנסות מהעסק</td> <td>מקורות המימון</td> </tr> </tbody> </table>	המאפיין	הקריטריון	הפקת רווחים	מטרות הארגון	הבעלים או בעלי המניות	קובעי המטרות	הון פרטי של הבעלים, הכנסות מהעסק	מקורות המימון	100	<p>התלמיד צריך להשלים את המאפיינים.</p> <p>33.3% לכל מאפיין.</p>
המאפיין	הקריטריון											
הפקת רווחים	מטרות הארגון											
הבעלים או בעלי המניות	קובעי המטרות											
הון פרטי של הבעלים, הכנסות מהעסק	מקורות המימון											

דגם תשובות לשאלון **מינהל וכלכלה ב'**, סמל 839206, קיץ תשע"ד

השאלה	ניקוד בנק'	פתרון	ניקוד ב-%	הנחיות להערכה
	4	ב. ארגון הזנק – ארגון שראשית דרכו בבעלות פרטית ובהמשך יכול להימכר ולהיטמע בחברות גדולות. רוב ארגוני הזנק הם בשלב של פיתוח, עוסקים בתוספות טכנולוגיות של הלקוחות ומחפשים שווקים ללקוחות חדשים כדי למצב את עצמם בשוק. זמן הפיתוח עד ההשקה מהיר עבור ארגוני הזנק המעוניינים לבנות נתח שוק עבור המוצר שלהן. ארגוני הזנק מטבעם מוכנים לקחת יותר סיכונים (גם אישיים) כדי למצב את עצמם ואת המוצר שהם מפתחים.	100	
6	10			
	6	א. המאפיינים של המיזם המתאר בשאלה: מלאכותיות – ארגונים מורכבים נוסדים ומתפתחים "באורח מלאכותי", כלומר על-פי כוונות מוגדרות מראש, בזמן ובמקום הניתנים לזיהוי, ועל-ידי שרשרת מבוקרת של החלטות ופעולות גלויות. ארגונים מורכבים עוברים תהליכי התפתחות ושינוי בלתי מבוקרים ובלתי ניתנים לצפייה מראש. תהליכים אלה פחות "טבעיים" ופחות "אורגניים", ויותר פרי של החלטות ופעולות מודעות ומחושבות. תכליתיות – ארגונים מורכבים חותרים להשיג מטרות ופועלים לצורך זה. לעתים, קיימות סתירות בין מטרות שונות, לעתים אין הסכמה על כל המטרות ולעתים ניכר פער בין מטרות מוצהרות למטרות סמויות של קבוצות שונות בארגון. לעתים, פעילות תכליתית להשגת מטרות צפויות מביאה לתוצאות בלתי צפויות ואף בלתי רצויות.	100	התלמיד צריך לציין מאפיין אחד ולהסביר אותו. 50% לציין המאפיין. 50% להסבר.
	4	ב. מטרות של ארגונים: – ייצור מוצרים / מתן שירותים – ניצול יעיל של משאבים – שיתוף פעולה בין אנשים שהתאחדו להקמת הארגון – שמירה על הקיים. – השגת המטרות בצורה מיטבית	100	התלמיד צריך לציין שתי מטרות של ארגונים. 50% לכל מטרה.
7	10			
	5	א. מחזור חיי ארגון – שלבים שעובר ארגון מרגע לידתו ועד להתחסלותו.	100	

דגם תשובות לשאלון **מינהל וכלכלה ב'**, סמל 839206, קיץ תשע"ד

הנחיות להערכה	ניקוד ב-%	פתרון	ניקוד בנק'	השאלה
התלמיד צריך לציין שני שלבים ולנמק כל שלב 25% לציון כל שלב 25% לכל נימוק ולציטוט	100	ב. שלב ההתנהוות הארגונית (הלידה) – "חברת קוסמטיקס הוקמה בשנת 2008." שלב הצמיחה – "בתום שלוש שנות פעילות הגיע היקף המכירות של החברה לכ-20 מיליון ש"ח בשנה." שלב השקיעה – "בתום כארבע שנות פעילות החל גרף המכירות של החברה לרדת בשל כניסתה לשוק של חברה נוספת המשווקת מוצרי איפור לנערות."	5	8
התלמיד צריך להסביר מהו חסם בזרימת התקשורת ולציין איזה חסם מתואר באירוע 60% להסבר 40% לציון החסם באירוע	100	א. חסם בזרימת תקשורת – הפרעה המקשה על זרימה חלקה של המסר. החסם המתואר הוא אמצעי התקשורת – נעמי השתמשה בטלפון הפרטי שלה ושלחה SMS . SMS , לא תמיד מגיע ליעדו. זו בחירה לקויה באמצעי.	10 6	
התלמיד צריך לציין שתי דרכים 50% לכל דרך.	100	ב. זרכי התמודדות עם חסמים בתקשורת – השקעה בתשתית טכנולוגית המתאימה להזרמת מידע, – הוראות מדויקות – בחירת אמצעי טכנולוגי מתאים. – הבהרת המסר – צמצום רמות היררכיה – האצלת סמכויות – מערכת משוב ארגונית	4	
התלמיד צריך לציין שני סוגי תכנון ולהסביר אחד מהם. 30% לכל סוג תכנון 40% להסבר.	100	א. תכנון המשק – הקצאת גורמי ייצור במשק בעקבות החלטה שהתקבלה ברמה המדינית. ב. סוגי תכנון תכנון מוחלט – שיטת תכנון המכונה גם "כלכלה מתוכננת" או "תכנון מרכזי". בשיטה זו הבעלות על כל יחידות הייצור היא בידי השלטון. לפי שיטה זו, אין בעלות פרטית על יחידות הייצור במשק. כל יחידות הייצור בבעלות השלטונות, ויש רשות מרכזית המתאמת בין	10 4 6	9

דגם תשובות לשאלון **מינהל וכלכלה ב'**, סמל 839206, קיץ תשע"ד

השאלה	ניקוד בנק'	פתרון	ניקוד ב-%	הנחיות להערכה
10	10	המשרדים השונים ודואגת לפיתוח המשק הלאומי. תכנון חופשי – שיטת תכנון המכונה גם "תכנון על-ידי הכוונה עקיפה", "שוק חופשי", "מנגנון השוק" ו"תחרות משוכללת". בשיטה זו הבעלות על יחידות הייצור היא פרטית. כל יחידת ייצור יכולה לייצר לפי רצונותיה ואפשרויותיה. ההכוונה העקיפה מתבטאת בחוקים שמוסדות השלטון מחוקקים כדי לכוון את הפעילות הכלכלית.		
	4	תכנון חלקי – שילוב של שתי שיטות התכנון "תכנון מוחלט" ו"תכנון חופשי", והיא מכונה גם "כלכלה מעורבת". בשיטה זו חלק מהבעלות על יחידות הייצור היא פרטית וחלק ממשלתית.		
11	4	א. מוצר תחליפי – מוצר שמספק שירות דומה או עונה על צרכים דומים.	100	
	6	ב. הביקוש למצלמות דיגיטליות ירד. אנשים מעדיפים לקנות טלפונים חכמים שמשמשים אותם במצלמות.	100	
12	3	א. דואופול, היא מצב שוק שבו פועלות שתי חברות בלבד.	100	
	7	ב. החיסרון – מבחינת הצרכן – בכך שלא מתקיימת בשוק תחרות משוכללת בענף הטלוויזיה הוא שמחיר המוצר גבוה. הדואופול בענף הטלוויזיה גורם למחירים גבוהים ועלול להביא גם לאיכות ירודה של מוצרים או של השירותים הניתנים לצרכנים.	100	
12	4	א. הקשר בין הגירת עובדים ובין נסיגה כלכלית עובדים הם גורמי ייצור, בבחינת הון אנושי. מדינה העשירה בהון אנושי מקצועי, איכותי ובעל ידע טכנולוגי, יכולה להגדיל את כושר הייצור של המשק ולהביא להתפתחות כלכלית. עזיבת עובדים מקטינה את כושר הייצור.	100	

דגם תשובות לשאלון **מינהל וכלכלה ב'**, סמל 839206, קיץ תשע"ד

השאלה	ניקוד בנק'	פתרון	ניקוד ב-%	הנחיות להערכה
13	6	ב. השפעות שליליות שיש לגלובליזציה על שוק העבודה ועל הגירת עובדים: - ניצול מחפיר של העובדים המתבטא בהעסקה בשכר נמוך ביותר, בתנאי עבודה פיזיים קשים וללא תנאים סוציאליים, בהעסקת ילדים ועוד. - יצירת אבטלה במדינות המפותחות, שהייצור בהן יקר יותר עקב העברת מפעלים למדינות שבהן השכר נמוך. - כניסתם של מהגרי העבודה הזרים ששכרם נמוך לשוק העבודה במדינות המפותחות מביאה לירידה בשכרם של העובדים המקומיים.	100	התלמיד צריך לציין שתי השפעות שליליות 50% לכל השפעה
	10			
14	4	א. במחיר של 40 ש"ח וכמות של 500 יחידות מתקיים שיווי משקל בענף הנעליים. עודף ביקוש ייווצר במחיר נמוך מ-40 ש"ח.	100	התלמיד צריך לציין את המחיר ואת הכמות של הנעלים בנקודת שיווי המשקל.
	6	ב. מחקר על הנוק הבריאותי הנגרם עקב נעילת נעלי עקב יקטין את הביקוש לנעלי עקב. עקומת הביקוש תזוז שמאלה.	100	
	10			
	6	א. הסטודנט אינו צודק בטענתו. שטרות כסף שהודפסו על-ידי הבנק המרכזי בישראל אינם גורם ייצור. אי אפשר לייצר באמצעותם ולא ניתן לרכוש באמצעותם מוצרים כלכליים שיוצרו במדינות אחרות.	100	
	4	ב. תפקידים נוספים של הבנק המרכזי: מפקח על הבנקים המסחריים, משמש כבנק של המדינה, קובע את רמות הריבית במשק ואת יחס הרזרבה, קובע את מדיניות שער החליפין.	100	

דגם תשובות לשאלון **מינהל וכלכלה ב'**, סמל 839206, קיץ תשע"ד

השאלה	ניקוד בנק'	פתרון	ניקוד ב-%	הנחיות להערכה																								
15	10	<p>א. הקשר בין אבטלה ליציבות חברתית-פוליטית. שיעורי אבטלה גבוהים מסכנים את היציבות החברתית-פוליטית במדינה. נוצרים פערים בין שכבות האוכלוסייה, נוצרות תחושות תסכול וכעס העלולות להביא לאלימות בחברה, למרד ואפילו להחלפת השלטון.</p> <p>ב.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>אבטלה</th> <th>אבטלה</th> <th>אבטלה</th> </tr> <tr> <th>חיכוכית</th> <th>מבנית</th> <th>מחזורית</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>X</td> <td></td> </tr> <tr> <td>X</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>X</td> </tr> <tr> <td></td> <td>X</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>X</td> </tr> <tr> <td>X</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	אבטלה	אבטלה	אבטלה	חיכוכית	מבנית	מחזורית		X		X					X		X				X	X			100	<p>התלמיד צריך למלא את הטבלה 16.6% לכל תיבה בטבלה</p>
אבטלה	אבטלה		אבטלה																									
חיכוכית	מבנית		מחזורית																									
	X																											
X																												
			X																									
	X																											
		X																										
X																												
1		אבטלה זו נובעת מחוסר ביקוש למוצרים ומצמצום הייצור.	X																									
2		אבטלה זו נובעת מתהליכים טבעיים של שוק העבודה, נגרמת עקב הפרעה בזרימת ההיצע של כוח העבודה הנדרש למילוי תפקידים שונים.																										
3		אבטלה זו נובעת משינויים באוכלוסיה ו/או בידע הנדרש ו/או במדיניות הממשלתית.																										
4		אחד הגורמים לאבטלה זו הוא מחסור במידע על מקומות עבודה פנויים																										
5		אחד הגורמים לאבטלה זו הוא שיפור טכנולוגי																										
6		אבטלה זו מקיפה את כל העובדים בכל הדרגים ("אפקט הדומינו").	X																									
16	10	<p>א. מדד המחירים לצרכן – כלי המודד את שיעור השינוי במחירים של מוצרים ושירותים במשק על-ידי השוואת מחיר סל מוצרים אופייני למשפחה ממוצעת בהווה מול מחיר אותו סל בעבר.</p> <p>ב. השינוי ברמת המחירים במשק מתאר מצב של אינפלציה – עלייה ברמת המחירים הכללית. אחת הסיבות שהביאו את המשק למצב זה: התייקרות גורמי הייצור, כגון: עליית שכר ועליית המחירים של חומרי גלם. גידול באמצעי התשלום בלי שהחל שינוי בהיצע המוצרים (ביקוש גדול והיצע קטן).</p>	100																									
	5			100																								

דגם תשובות לשאלון **מינהל וכלכלה ב'**, סמל 839206, קיץ תשע"ד

השאלה	ניקוד בנק'	פתרון	ניקוד ב-%	הנחיות להערכה
17	10			
	5	א. צמיחה כלכלית – הגדלת כושר הייצור של המשק כך שהמשק מסוגל לייצר הרבה תפוקות שלא היה יכול לייצר בעבר.	100	
	5	ב. הון אנושי – הקשר בין הון אנושי לצמיחה כלכלית אפשר לפתח את המשק באמצעות ההון האנושי ועל-ידי כך לגרום לו לצמוח. כוח עבודה בעל השכלה, שיכול ליזום ולייצר מוצרים אשר ירחיבו את כושר הייצור ואת המקורות של המשק ויביאו אותו להתפתחות כלכלית.	100	